

14.7.2026

Tuomo Hari
tuomo.hari@duodecim.fi

Tehyn lausunto hoitotahto.fi -palvelusta

Hoitotahto.fi-palvelu tukee yksilön mahdollisuutta ilmaista tahtonsa tulevasta hoidosta tilanteissa, joissa hän ei itse kykene päätöksentekoon. Hoitotahto koskee erityisesti elämän loppuvaiheen hoitoratkaisuja ja mahdollisuutta rajata tai sallia lääketieteellisiä hoitoja. Hoitotahto on keskeinen väline potilaan itsemääräämisoikeuden toteuttamisessa ja se velvoittaa terveydenhuollon ammattihenkilöstöä hoitamaan potilasta hänen aiemmin ilmaisehansa tahdon mukaisesti.

Tehy pitää hoitotahdon vahvistamista ja sen käytön edistämistä kannatettavana. Hoitotahto lisää hoitopäätösten ennakoitavuutta, koska hoitotahto tekee etukäteen selväksi, mitä potilas haluaa (tai ei halua) hoidolta tilanteessa, jossa hän ei itse enää pysty ilmaisemaan tahtoaan. Lisäksi hoitotahto vähentää epäselviä ja ristiriitaisia tilanteita ja tukee turvallista ja johdonmukaista päätöksentekoa. Ilman hoitotahtoa hoitohenkilöstö joutuu tekemään ratkaisuja omaisten ja tulkintojen varassa, mikä voi lisätä epävarmuutta. Tehyn näkemyksen mukaan hoitotahto on osa potilasturvallisuutta.

Tehyn näkökulmasta hoitotahto.fi on hyödyllinen ja tarkoituksenmukainen kansalaispalvelu, joka tukee potilaan itsemääräämisoikeutta ja ennakoivaa hoitosuunnittelua. Palvelu auttaa käyttäjää jäsentämään omaa tahtoa elämän loppuvaiheen hoitoon ja ottamaan kantaa elämää pidentäviin ja oireenmukaisiin hoitoihin sekä tuottamaan kirjallisen hoitotahdon (siirrettävissä Omakantaan). Selkeästi ilmaistu hoitotahto vähentää epävarmuutta hoitotilanteissa. Lisäksi se helpottaa päätöksentekoa tilanteissa, joissa potilas ei kykene ilmaisemaan tahtoaan, jolloin ammattihenkilölle tulee vähemmän tulkintatilanteita ja ristiriitoja.

Hoitotahto vahvistaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja ohjaa käyttäjää ottamaan kantaa hoitoon (mm. hoidon rajaaminen tai jatkaminen). Tämä on linjassa Tehyn näkemysten kanssa (perusoikeudet, osallisuus). Sivusto konkretisoi vaikeat hoitoratkaisut ja vihreä–keltainen–punainen -valintamalli auttaa ymmärtämään hoitolinjauksia sekä tuo näkyväksi valinnan ”elämän pidentäminen vs. oireenmukainen hoito”. Sivusto ohjaa ja kannustaa pohtimaan hoitoa ennen kriisitilannetta sekä ohjaa tarvittaessa keskustelemaan ammattilaisen kanssa. Tämä tukee hoidon jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta.

Toisaalta haasteena voi olla yksinkertaistaa liikaa monimutkaisia päätöksiä. Pitää muistaa, että hoitotilanteet ovat usein kliinisesti ja eettisesti monimutkaisia, jolloin valintapohjainen malli voi johtaa liian kategorisiin ratkaisuihin. Palvelu on lähtökohtaisesti itse täytettävä, mikä ei takaa, että käyttäjä ymmärtää hoitojen vaikutukset ja vaihtoehtojen merkityksen. Siksi onkin tärkeää, että sivusto itsekin ohjaa keskustelemaan lääkärin kanssa vakavassa sairaudessa. Palvelun rajallinen näkökulma ilmenee sen painottumisena ensisijaisesti lääketieteellisiin hoidon rajauksiin, minkä seurauksena hoivaan, arjen sujuvuuteen sekä yksilölliseen elämäntilanteeseen liittyvät toiveet jäävät vähemmälle huomiolle, mikä ei kaikilta osin vastaa hoitotyön kokonaisvaltaisen lähestymistavan vaatimuksia. Palvelun nykytilanteessa tiedonkulun varmistaminen jää pitkälti käyttäjän vastuulle, koska hoitotahto on siirrettävä erikseen Omakantaan eikä ammattilaisten tietoisuus siitä näin ollen ole automaattisesti taattu, mikä lisää riskiä siitä, ettei hoitotahto ole käytettävissä hoitotilanteessa.

14.7.2026

Tehy suhtautuu myönteisesti hoitotahto.fi-palveluun, koska se tukee potilaan itsemääräämisoikeutta, parantaa hoitopäätösten ennakoitavuutta sekä helpottaa terveydenhuollon ammattilaisten päätöksentekoa, mutta palvelun tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää ammatillista ohjausta, selkeää kirjaamista potilastietojärjestelmiin sekä kytkemistä osaksi potilaan hoitosuunnittelua, sillä ilman näitä edellytyksiä on olemassa riski, että hoitotahtoa tulkitaan virheellisesti tai se ei ole käytettävissä hoitotilanteessa.

Lisäksi Tehy pitää palvelun käytettävyyttä kokonaisuutena onnistuneena. Sivusto on rakenteeltaan selkeä ja loogisesti etenevä, mikä tukee käyttäjän ymmärrystä myös vaativissa ja herkässä aihepiirissä. Sisältö on esitetty havainnollisesti ja ymmärrettävästi, ja keskeiset käsitteet sekä hoitolinjaukset on määritelty riittävän täsmällisesti. Tämä lisää palvelun luotettavuutta ja helpottaa sen hyödyntämistä sekä kansalaisten että terveydenhuollon ammattihenkilöiden näkökulmasta. Palvelusta on siten konkreettista hyötyä ammattihenkilöille hoitotilanteiden tulkinnassa ja päätöksenteon tukena.

Hoitotahto.fi on hyödyllinen väline kansalaisten hoitotahdon laatimiseen, mutta sen tuottama hoitotahto tulee aina käsitellä yhdessä terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa ja kytkeä osaksi potilaan kokonaisuhoitosuunnitelmaa.

Suomen Bioanalyytikot ry, Suomen Kättilöliitto – Finlands Barnmorskeförbund ry, Suun terveydenhoidon ammattilaiset ry (STAL ry) sekä Kuntoutusohjaajat ry jakavat Tehyn lausunnossa esitetyt näkemykset.

Helsingissä 14.7.2026

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Kirsi Coco koulutuspoliittinen asiantuntija kirsi.coco@tehy.fi
